

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

5. An simplex sacerdos possit absolvere à censuris, & casibus reservatis omnes parturientes tanquam constitutas in periculo mortis? Ex p. 5. tr. 4. res. 72.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

adeat. Sed hac limitatio displicet Layman in Theol. mor. lib. 5. tr. 6. c. 12. n. 13. & mihi, quia alij DD. de illa non faciunt mentionem : absolute enim do- cent posse Sacerdotes non solum in articulo, sed etiam in probabili periculo mortis a reservatis ab- solvere. Deinde ratio cur Ecclesia in mortis periculo omnibus Sacerdotibus absolvendi potestatem tri- buat, est, quia peccator in tali casu, tum jure divino, tum positivo, tum etiam naturali charitate erga seip- sum ad confitendum obligatur, quae ratio obligatio- nis aequè locum habet, & si aliquis sine necessitate, sed propria sponte periculum mortis adeat, v. g. in bello justo, maris longa navigatione, &c. Non est ergo admittenda limitatio Sanchez.

RESOL. III.

An absolutio a reservatis, quae potest ut dictum est supra, impendi a quolibet Sacerdote in periculo mortis, possit dari a prima die infirmitatis, quae ponit infirmum in tali periculo? Ex p. 5. tract. 3. Refol. 69.

§. 1. PRO sententia affirmativa in part. 3. tr. 4. ref. 57. adduxi Sancium in select. disp. 12. n. 5. & novissime, me citato, hanc sententiam docet etiam Caestlinus in compen. Theol. mor. tr. 1. c. 13. q. 1. ubi ait, absolutio nem a reservatis posse impendi a prima die infirmitatis periculose, ut doloris lateris, pleuritiidis, sedque sive periculum mortis quis adeat propria sponte, sive causa aliqua urgente, seu mortali necessitate coactus. Sic ille.

RESOL. IV.

Quando censetur non adesse copiam Confessoris habentis potestatem in censuras, & peccata reservata, ut possit constitutus in articulo mortis absolvi a quocunque Sacerdote? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 65.

§. 1. ALIQUI dicunt, ubi ipse aegrotus, etsi illum adire nequit, nec potest accedere, potest tamen Confessor illum adire, ac petere facultatem, & tunc dicunt non dici deesse copiam Confessoris superioris, & ob id volunt, ut debeat procurare aegrotus per litteras, vel per Confessarium, aut per aliam facultatem. Mihi verò admodum placet, ut verè di- catur non adesse copia, quando nec constitutus in eo periculo potest personaliter Superiorem adire, ne- que eum commodè accedere, quia aut non venit, aut magna nota erit. Nam jus non obligat poeniten- tem, ut se per tertiam personam Superiori presen- tet, sed per ipsum, & quando per seipsum non po- test, illum impeditum judicat, cap. quavis, de sent. excomm. & ita tenet Sanchez in summa tom. 2. lib. 2. c. 13. num. 14. nec est gravamen Confessoris ad eundem Superiorem pro facultate, sed poenitentis in poenam sui delicti; & ob id, dum non potest eo modo, quo dictum est, dicitur verè impeditus, & tunc caret copia Confessoris. Et hac omnia docet etiam Floronus de casib. reserv. p. 1. c. 4. §. 19. n. 9. cui adde Trullench. in Bull. Cruciat. lib. 1. §. 7. c. 2. dub. 5. num. 6. & Henriquez lib. 6. de poenit. cap. 9. n. 7. & lib. 5. c. 29. n. 3.

2. Sed supradicta procedunt in opinione illorum, qui asserunt in articulo mortis adhibendum esse Prælatum ad confessionem, si fieri potest, vel ab eo petendam facultatem: quam sententiam tenet Sua- rez tom. 4. disp. 26. sect. 4. num. 4. & tom. 5. disp. 22. sect. 1. n. 62. & de fide disp. 21. sect. 4. n. 22. cum Pom. I.

aliis DD. quos citat, & sequitur Sanchez in Sum. tom. 1. lib. 2. c. 13. n. 7. Sed quia ego contrariam sententiam probabilem esse puto, dico quòd in tali casu non tenetur mittere Confessarium, ut petat a Su- periore facultatem, quia hoc esset magis onus Con- fessorij, quam poenitentis, neque eum teneri Superiorem adire, quamvis possit, e. g. sint simul in ea- dem domo Prælatus & subditus, hic tamen habeat crimina reservata Prælato, non tenetur illum adire. Et ita prater alios docet Hurtadus de Mendoza vol. 1. de fide disp. 84. sect. 8. §. 125. juncto §. 149.

3. Nec valet dicere, quòd finis auferendi reser- vationem in mortis articulo fuit, ne cui reservatio esset causa aeternae ruinae; sed praesente Superiore, aut proprio sacerdote, nulla est occasio ruinae, quia adest copia Confessoris; ergo tunc non potest qui- libet adhiberi. Respondeo ex ipsis autoribus ces- sante privativè sine legis in particulari, non cessare vim legis ipsius; cessante verò contrariè, cessare vim legis; sed in eo casu cessat finis legis privativè, non verò contrariè, cessat enim occasio ruinae, non ta- men imminet ruina, si confessio fiat apud alium prater sacerdotem proprium: ergo non cessat vis legis. Deinde non cessat omnino finis legis, occasio enim aeternae ruinae non solum oritur ex inopia Con- fessoris, sed ex difficultate, quam communiter homi- nes sentiunt in adeundo Prælato. Ecclesia verò om- nem difficultatem voluit in eo articulo removen- dam, ut quam maxima facilitate moribundus antea- ctæ vite rationem cum Deo componat. Quòd si quando hominibus volentibus aperit Ecclesia be- nignitatis thesaurus, ablata criminum reservatione, quid agendum est à pia matre cum filio, ultimum spiritum exhalante: an cum illo durius aget, quam cum valentibus agendum cenlet interdum? Ad hæc nec opus erat reservationem auferre: possit enim aget indirectè absolvi à quovis sacerdote in absen- tia Prælati, tunc autem nulla esset occasio ruinae, quia aget Deo reconciliaretur. Voluit ergo Ecclie- sia omni benignitate tractare morti vicinos, illorum supremos miserata dolores.

4. Ad argumentum in forma distingo majorem. Finis fuit, ut nulla esset causa ruinae praecise; nego majorem, ne esset causa ruinae nec occasio, nec dif- ficultas ad salutem, concedo; sic distingo mino- rem, non est causa absolute concedo minorem; non est occasio orta ex difficultate, nego minorem, & consequentiam. Item ille est finis, quo privativè cessante, non cessat legis vis. Et hac omnia docet Hurtadus ubi supra cui adde Tannerum 10. 4. disp. 6. q. 19. dub. 3. n. 67. Coriolanus de casib. reserv. p. 1. sect. 2. art. 8. n. 7. Finellium de casib. reserv. cap. 8. n. 3. Unde ex his refellenda est opinio Zambrani de Sacram. Poenit. c. 4. dub. 4. n. 15. ubi docet in arti- culo mortis, si infirmus habeat casum reservatum, mittat per Confessarium pro ejus licentia, non no- minando personam poenitentis; sed hac, ut dixi, ex supradictis fati remanet labefactata, & illam re- probat Marchinus de peste part. 3. cap. 3. num. 25. Trullench in Bull. Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 5. n. 3. & Ludovicus de la Cruz in Bulla Cruc. disp. 3. c. 34. dub. 15. num. 6.

RESOL. V.

An simplex Sacerdos possit absolvere a censuris, & casibus reservatis omnes parvientes, tanquam con- stitutos in periculo mortis? Ex p. 3. tr. 4. Ref. 72.

§. 1. AD hanc questionem affirmativè videtur respondere Bellochius tr. de cas. reserv. Refol. seq. & p. 15.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 8. Ref. 26. §. 1. à lin. 3. à vers. Diffi- cultas, & seq. & in Ref. 28. ante me tium, à ver. Nec re- netur. & hic Ref. in Ref. 11. à lin. 5. à vers. Nec te- netur. & le- ge etiam in tom. 5. tr. 8. doctrinam §. 3. Ref. 24. quamvis ibi pro impedi- mento per- petui, & si- gnanter in dicto to. 5. tr. 1. ex Ref. 206. §. Ad- verte.

TON. ...

infra in Ref. § 3 Nota & in to. 3. tr. 1. Refol. 41. § Secundam. in fine, & in tom. 9. tr. 7. Ref. 126. in fine.

p. 1. q. 2. num. 128. ubi sic ait: Quoad mulieres prægnantes proximas, aut vicinas partui, vel partus dolores jamjam sentientes, an dicantur posite in periculo mortis, ita ut possint à reservatis absolvi: multi multa dicunt. Navarrus in man. cap. 2. n. 9. in fine, dicit, quod periculum mortis limitandum est in muliere, quæ nunquam peperit, vel experta est partus difficiles. Idem fatetur Sotus in 4. dist. 18. q. 1. artic. 5. & Grassius part. 1. lib. 1. cap. 11. num. 7. & Fulgositius in l. 2. §. sed etsi qua cautioni, dicit hoc non habere locum in mulieribus rusticis, quæ pariunt sine dolore, ut plurimum, & pro nihilo dicunt parere etiam binos. Abbas tamen in cap. pastoralis, §. 1. n. 3. de offic. ordin. tenet, quod indistinctè habeat locum in omnibus mulieribus parturientibus. Et hæc sententia indistinctè admittenda est hoc modo, si scimus, jam ita partui propinquas, quæ dolores sentiant, & eo casu nulla est expectanda facultas à superiori, si verò non sunt ita partui propinquæ, tunc est expectanda Superioris licentia, quia non subest mortis periculum. Hæc omnia Bellocchius.

2. Sed contrarium præter Navarrum, & alios, quos ipse citat, docet etiam Finellius tr. de casu reservat. c. 8. n. 8. ubi asserit: Non qualibet prægnans paritura in eodem periculo mortis constituitur, sed ea quæ primum partum sit editura, vel quæ aliàs difficiles, & periculosos partus solita sit habere. Ita ille, & ego.

RESOL. VI.

An prægnantes sint in articulo mortis, ita ut absolvi debeant sicut cæteri moribundi? Ex part. 5. tr. 3. Refolut. 63.

Sup. hoc in §. 1. Ref. præterita, & in aliis ejus an. not.

Non desinam hic apponere opinionem ejusdem Hurtadi de Mendoza loc. cit. de fide vol. 1. disp. 84. sect. 8. §. 126. ubi sic ait: Primis gestationis mensibus prægnantes non esse in articulo mortis ob præcisam rationem prægnationis, quia tunc per se nullum imminet periculum, gestatio enim non minatur periculum, nisi in partu. Ut ergo qui lethali morbo premuntur, lento tamen eos non interrupturo, tam citò non possunt absolvi à privato Sacerdote ante tempus morti vicinum, ita nec prægnantes ante tempus partui vicinum, qui est mensis octavus completus, ineunte jam nono, partus enim septimestris est rarus, quapropter si ante id tempus urgeat confessionis præceptum, aut velit ipsa accipere Eucharistiam, est confessio facienda, ac si non prægnaret, nisi per accidens esset in aperto vitæ discrimine. At omnes prægnantes esse in mortis periculo, est probabile, dum sunt jam paritura; non est discrimen inter expertas, & inexpertas, imò inexpertæ sunt apertius in periculo, ob quod plures pereunt in primo partu, quàm secundo, aut tertio. His diebus in hac urbe interiere duæ primo partu repente criminibus inexpectatis confessione, & quæ multos partus felices sunt expertæ, tandem in officio moriuntur. Partus enim multas ob causas æquivalet gravi morbo, dum minus de morte cogitatur repente eam minatur. Opinor item omnem mulierem parituram teneri per se ad expianda crimina, antequam partu periclitetur, excusari autem per accidens ex ignorantia, aut inconsideratione, quia cum multæ quotidie pereant, nesciunt an ea fors eas continget, & quidem nulla prudens & timens Deum non se comparat ad moriendum, antequam se partui committat. Ita Hurtadus. Sed hæc opinio videtur aliquibus nimis ti-

gida, nam mortis articulus est ille, in quo frequenter moriuntur, sed in partu mulieres non frequenter pereunt; ergo dicendum est non omnes prægnantes jam parituras esse in articulo mortis, sed illas tantum quæ difficilem expertæ sunt partum, vel ad plurimum, quæ primò pariunt, ut ego alibi probabiliter cum multis Doctoribus probavi; quibus nunc addo Sanchez in Summa tom. 1. lib. 2. cap. 13. num. 4. Layman lib. 5. tract. 6. cap. 12. n. 13. Sotum in 4. distinct. 18. quæst. 1. art. 5. Grassium part. 1. lib. 1. cap. 11. num. 7. Floronum de casibus reservatis part. 1. cap. 4. §. 20. num. 4. Tannerum tom. 4. disputat. 6. quæst. 9. dub. 3. num. 74. Marchinum de peste part. 2. cap. 1. num. 24. Posslevinum de officio Curati cap. 7. num. 77. Alterum Hurtadum de Sacrament. Penitent. disputat. 10. difficult. 9. Finellium de casibus reservatis cap. 8. num. 8. & Fagundes pr. 2. lib. 1. cap. 1. num. 7. ubi docet tunc prægnantes esse in articulo mortis, quando nunquam pepererunt, & quando partus difficiles expertæ sunt. Et ideo Trullench in Bull. Cruciat. lib. 1. §. 7. cap. 1. dub. 4. num. 5. sic ait: Indifferenter verum non videtur id, quod docet Sylvester ver. Absolutio 1. §. 10. omnes prægnantes posse absolvi ab omnibus reservatis, nisi quando difficiles partus solent habere. Ita ille, cui adde Ludovicum de la Cruz in Bulla Cruciate, disputatione 1. cap. 3. dubio 28. num. 6.

2. Verum his non obstantibus sententiam Hurtadi de Mendoza tenet etiam Abb. in cap. pastoralis, n. 3. de officio Ordinarj, & novissimè docet illam Petrus Bellocchius in praxi morali Tract. p. 1. q. 2. n. 129. ubi sic ait: Hæc de mulieribus prægnantibus sententia indistinctè admittenda est hoc modo in jam ita partui propinqua, quæ dolores sentiat, & eo casu nulla est expectanda Superioris licentia; si verò non sit ita partui propinqua, tunc est expectanda facultas à Superiore, quia non subest mortis periculum. Sic ille.

RESOL. VII.

An qui voluntariè prælium, vel navigationem periculosam aggreditur, possit absolvi tanquam constitutus in periculo mortis? Et advertitur quoad absolutionem idem esse periculum, & articulum.

Et notatur quemcumque Sacerdotem potentem aliàs absolvere saltem à venialibus, habere facultatem in articulo mortis absolvendi quoscumque penitentes à quibuscumque peccatis, & censuris quantumvis aliàs reservatis Sedi Apostolica, aut cuivis alteri Superiori; etiamsi præsens sit proprius Sacerdos, qui aliàs habeat facultatem absolvendi ab omnibus.

Et docetur, quod quando Sacerdos est impediens heresi, apostasia, schismate, & similibus impedimentis mortis penitenti, tunc non potest in articulo mortis absolvi ab illo, si adsit alius censura carens, aut prædictis, & similibus vitiis.

Et an possit Sacerdos absolvere à reservatis in articulo mortis, quando penitens solum habet reservatas, adest tamen Parochus, vel alius Sacerdos expressus ab Episcopo pro audiendis confessionibus?

Et quid si cum reservatis habeat penitens aliqua peccata non reservata, & adsit Parochus, vel alius approbatus, an tunc sint præferendi simplici Sacerdoti? Ex p. 11. tr. 5. & Misc. 5. Ref. 29.

§. 1. Supponendum est id quod alibi probavimus, quoad absolutionem idem esse periculum, & articulum mortis, & ita me citato docet ex pluribus